

ת"פ 62501/10/21 - ס' ק' נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 62501-10-21 מדינת ישראל נ' ק'(עציר)

מספר בקשה: 6

לפני כבוד השופט שמאי בקר
המבקש:
ס' ק'
נגד

המשיבה:
מדינת ישראל
ב"כ המבקש: עו"ד ירוסלב מץ, סנגוריה ציבורית
ב"כ המשיבה: עו"ד דניאל אשכנזי, תביעות תל אביב

ה ח ל ט ה

בקשה לקבלת פיצוי בגין מעצר של מי שזוכה בדיון לפי סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: הבקשה ו - חוק העונשין, בהתאמה).

העובדות

1. ביום 26.10.2021 הוגש כתב אישום נגד ס' ק' (להלן: המבקש) במסגרתו יוחסו לו עבירות איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, ותקיפה סתם של בן זוג, לפי סעיף 382 (ב) לחוק.

על פי עיקרי עובדות כתב האישום, למבקש ולמתלוננת, גרושים, ילדה משותפת קטינה (להלן: הקטינה). על פי האישום הראשון, ביום 15.8.2020, בדירתם של המבקש והמתלוננת איים המבקש על המתלוננת, במהלך ויכוח עמה, כי יהרוג אותה; בהמשך, חנק אותה בצווארה, ונגח עם ראשו באפה. על פי כתב האישום, הקטינה הבחינה במתרחש, "והפרידה בין הנאשם (המבקש) והמתלוננת", עד אשר עזב הוא את הדירה.

כתב האישום תיאר כי כתוצאה מהתקיפה המתוארת לעיל, דימם אפה של המתלוננת, ונגרמו לה סימני שריטה בצווארה.

על פי האישום השני, ביום 9.10.2021 קילל המבקש את המתלוננת, וזאת לאחר שצרך אלכוהול ו - "הבחין בתמונה של המתלוננת... בה היא מצולמת כאשר לצדה גבר אחר". באותן הנסיבות איים המבקש על המתלוננת באומרו לה: "אני עכשיו אדפוק לך", ואזי תקפה בכך שנגח עם ראשו באפה; "המתלוננת החלה לבכות בשל כאבה והדפה את הנאשם (המבקש) אשר בתגובה המשיך לתקוף אותה בכך שסטר לה ונתן לה מכות אגרופ בפניה עד אשר המתלוננת נפלה ארצה. על מנת להגן על עצמה ולהשתחרר מאחיזתו של הנאשם (המבקש), בעטה המתלוננת בנאשם ונשכה אותו ברגלו".

2. המבקש נעצר לצורכי חקירה, וביום 9.12.2021 הורה בית המשפט (כבוד השופטת יהב), בהסכמת ההגנה, על מעצרו עד תום ההליכים.

3. ביום 29.12.2021 התקיים דיון ראשון בתיקו העיקרי של המבקש, אז ביקשה ההגנה להשיב לכתב האישום במועד נדחה (ההגנה ביקשה לדחות את מתן המענה לכתב האישום גם בדיונים שהתקיימו לאחר מכן - 24.1.2022, 9.2.2022). בדיון שהתקיים ביום 6.3.2021 וכן בדיון ביום 13.3.2021 כפר המבקש במיוחס לו בכתב האישום.

בהתאם לכפירת המבקש - התנהל משפט. משפטו של המבקש נפרש על פני ארבע ישיבות, בגדרן נשמעו עדים, סיכומים, וניתנה הכרעת דין, על אתר. בדיוני 5.4.2022 ו-27.4.2022 נשמעה פרשת התביעה, במסגרתה העידה המתלוננת וחברתה, והוגשו מוצגים. פרשת ההגנה, בגדרה העיד המבקש בלבד, נשמעה בישיבת יום 18.5.2022.

4. ביום 22.5.2022, ארבעה ימים בלבד לאחר סיום שמיעת העדויות, סיכמו הצדדים את טיעוניהם ביחס לשאלת האשמה, ומיד לאחר שמיעתם, על אתר, כאמור, ניתנה הכרעת דין שזיכתה את המבקש מכל העבירות

שיוחסו לו בכתב האישום.

הבקשה והתגובה לה

5. ביום 14.7.2022 הגיש המבקש, באמצעות בא כוחו, עו"ד מץ, בקשה לפסוק לטובתו פיצויים בגין מעצרו. המבקש טען בבקשתו כי עניינו חוסה תחת סעיף 80 לחוק העונשין, בכך ש"נסיבות עניינו באות בגדר נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת פיצוי".

המבקש נימק טענתו בכך שזיכויו היה "מוחלט ומכל אשמה", וכי הוא נאלץ לנהל את משפטו מבין כתלי בית הסוהר. עוד טען המבקש, כי תקופת מעצרו, שארכה למעלה משבעה חודשים, הותירה בו צלקות והיו לה השלכות קשות עליו, ולגבי דידו - "היו כרוכות בה תחושת השפלה וביזוי... אך יותר מכך היתה כרוכה בהשלכות כלכליות ורגשיות. ראשונה שבהן, המניעה האובייקטיבית לפגוש את בתו הקטינה של המבקש, שהיא כל עולמו, עמה היה נפגש בתדירות גבוהה טרם מעצרו ואשר עבורה היווה דמות מעצבת ונוכחת בחייה".

6. התביעה ביקשה, בתגובתה, לדחות את בקשתו של המבקש, וטענה כי הוא לא עמד בנטל להוכיח את התקיימות תנאי סעיף 80 לחוק העונשין בעניינו.

התביעה הטעימה, כי כתב האישום נגד המבקש הוגש על בסיס ראיות שהקימו סיכוי סביר להרשעתו, והיא עמדה עליהן בהרחבה בתגובתה. התביעה הוסיפה, כי לא קיימות נסיבות אחרות המצדיקות מתן פיצוי למבקש; נטען כי הדיונים התקיימו בקצב תקין, ואם היו דחיות בשמיעת עניינו של המבקש, הרי שאלו נגרמו, ברוב המכריע של המקרים, ביוזמת ההגנה. התביעה הוסיפה כי אופי זיכויו של המבקש מעיד דווקא על כך שהוא אינו עומד בתנאי סעיף 80 לחוק העונשין, כך: "בסופו של יום בית המשפט לא ידע להכריע בין הגרסאות וקבע כי שתי הגרסאות מסתברות, ולא ניתן להכריע בין גרסת הנאשם לגרסת המתלוננת. בית המשפט הבהיר כי אינו יכול לקבוע כי המתלוננת שיקרה או כי אין ראיות בתיק, לפיכך לאור דברים אלה לבדם הרי שברור כי לא ניתן להסביר כי לא היתה עילה להאשמה מחד גיסא או לנסיבות אחרות המצדיקות פיצוי".

הכרעה

7. לאחר שבחנתי את הבקשה, ואת הנסיבות הרלוונטיות, באתי למסקנה כי דינה של הבקשה להידחות.

8. סעיף 80 (א) לחוק העונשין קובע כך:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה

שממנה זוכה... בסכום שייראה לבית המשפט...".

במסגרת ע"פ 5928/19 **פלוני נ' מדינת ישראל** (5.10.2021), חזר בית המשפט העליון על קביעתו בנדון, ולפיה: "נקודת המוצא של סעיף 80 לחוק (חוק העונשין, ש.ב) היא כי **עצם הזיכוי בדין אינו מקנה לנאשם זכות לפיצויים**" [1] (ע"פ 6137/05 שלומוב נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 11 (8.1.2007); ע"פ 4818/18 הריסון נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 4 (5.8.2019). על מנת שתקום זכות לפיצוי נדרש התקיימותה של אחת משתי עילות חלופיות: כי 'לא היה יסוד להאשמה' [2] או כי נמצאו 'נסיבות אחרות המצדיקות זאת' [3]".

9. בית המשפט העליון התייחס במסגרת רע"פ 8647/21 **אזרד נ' מדינת ישראל** (28.4.2022) לעילות המצוטטות לעיל, כך:

"אשר לעילת הזכאות הראשונה, נקבע לא אחת כי היא מהווה 'תנאי פורמאלי ונוקשה', וכי היא עוסקת ביכולת צפיית הזיכוי מלכתחילה, אשר תיבחן לאור התשתית הראייתית הקיימת עובר להגשת כתב האישום. לעומת זאת, עילת הזכאות השנייה היא 'תנאי גמיש' הוא בתחומי התפרשותו, וככלל נקבע כי הנסיבות האמורות בעילה זו נחלקות לשלושה סוגים: (א) נסיבות הליך המשפט (ב) אופי זיכוי של הנאשם (ג) ונסיבותיו האישיות (ע"פ 4466/98 דבש נ' מדינת ישראל, נו(3) 73 (2002); ע"פ 5851/19 מדינת ישראל נ' אברג'ל [פורסם בנבו] (2.2.2020))."

10. בית המשפט העליון עמד על טיבה של העילה השנייה - עליה מושתתת בקשה זו - במסגרת ע"פ 9006/20 **ג'בר נ' מדינת ישראל** (19.1.2022) (להלן: **ג'בר**), כך:

"לצד תובנה כללית זו, **פסיקתנו קבעה מבחנים מנחים להפעלת ההוראה. מבחנים אלה כוללים את מאזן האשמה ואת נסיבותיו של הנאשם** (ראו, בין היתר: ע"פ 7826/96 רייש נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(1) 481, 493-491 (1997); עניין דבש בעמ' 118; ע"פ 5851/19 אברג'ל נ' מדינת ישראל פסקאות 10-11 (2.2.2020)). המבחן של מאזן האשמה מכון את זרקורו אל התנהלותן של המשטרה והתביעה, מזה, והתנהלותו של הנאשם, מזה, במהלכם של החקירה והמשפט. במסגרת זו, התנהלות רשלנית - קל וחומר, חסרת תום-לב או זדונית - של המשטרה או של התביעה מהווה שיקול להכרה בזכאות הנאשם שזוכה לפיצויים ולהוצאות. מאידך, התנהלות פסולה או בלתי סבירה של הנאשם עלולה לשלול ממנו זכאות כאמור. **המבחן של נסיבות הנאשם מציב את השאלה הבאה: האם הנאשם שיצא זכאי בדינו סבל נזקים קשים במיוחד אשר חורגים ממידת הסבל והנזק הרגילה, שהינה מנת-חלקו של כל אדם שעומד לדין פלילי?** נזקים מיוחדים כאמור כוללים מעצר או מאסר ממושך; אירוע קיצוני בחייו האישיים של הנאשם, כדוגמת מחלה קשה, גירושין או פרידה מבן הזוג, מבת הזוג או מבן משפחה קרוב; פגיעה אנושה בעסק, במוניטין או בקריירה מקצועית; והרשימה, כמובן, איננה סגורה (ראו: ע"פ 1767/94 יוסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(1) 505, 528-529 (1999); ע"פ 7770/10 טורי נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (20.9.2011); וכן ע"פ 4818/18 הריסון נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (5.8.2019))."

11. במקרה דנא, המבקש לא טען בבקשתו כי לא היה יסוד להאשמתו; וברי כי עילה זו, המגלמת "תנאי פורמאלי ונוקשה" - כלשון בית המשפט העליון, איננה עומדת על הפרק בעניינו.

12. למעלה מן הצורך, איפוא, אבהיר כי בעת הגשת כתב האישום נגד המבקש, עמדו לנגד עיני התביעה ראיות לכאורה שהקימו סיכוי סביר להרשעתו; כך, רק בין היתר, בין הראיות המפלילות היו: עדויות המתלוננת, שביססו לכאורה את העבירות אותן ביצע המבקש כלפיה; תיעוד מצלמות הגוף של השוטרים, אשר הגיעו לדירתם של המתלוננת והמבקש לאחר האירוע מושא האישום הראשון, שם נראתה המתלוננת חבולה ונסערת, וכן צולמו כתמי דם במקום; צילום חבלה שנגרמה למתלוננת, על פי טענתה, בעקבות מעשיו של המבקש (אשר לאישום הראשון); צילום התכתבויות "וואטס אפ" בין המתלוננת לבין חברתה, ביחס למעשיו של המבקש, ועוד.

13. אשר על כן, נגד המבקש עמדו ראיות מסבכות בעלות משקל גבוה, הרבה מעבר ל"יסוד להאשמתו".

אני מקבל את טענתה של התביעה בעניין זה, גם ביחס לאינטרס הציבורי שעמד בבסיס ההחלטה להגיש נגד המבקש כתב האישום; המדובר בתיק בו התגבש יסוד סביר להרשעה בעבירות אלימות במשפחה, שאין ברף הנמוך, לרבות איום ברצח, ותקיפה חבלנית. על פי הדין, בהתקיים מסד ראיתי מספק - כפי שאכן היה - התביעה מילאה כדין את תפקידה, וחובה היתה מלפניה להגיש את כתב האישום נגד המבקש.

14. לצערי, אף לא מצאתי כי מתקיימות נסיבות אחרות המצדיקות מתן פיצוי למבקש, בגדר העילה השניה, ואין בידי לקבל את טענותיו בעניין זה.

15. הליכי משפטו המבקש התנהלו באופן תקין, ומהיר, ולא ניכר כל עיכוב, "אשמה" או "רשלנות" כלשהי מאת היחידה החוקרת או התביעה; הסנגוריה, בהגינותה, אף לא טענה כך.

16. בחינה מהותית של הכרעת הדין המזכה מחזקת אף היא את המסקנה כי אין בנמצא כל נימוק לפסוק לטובת הנאשם פיצוי. הנאשם זוכה נוכח קושי של בית המשפט להעניק משקל מלא לעדות המתלוננת, בעקבות סתירות מסוימות שעלו בגרסתה; סתירות, אשר לא יושבו על ידה באופן שהיה מספיק כדי להתבסס על גרסתה לצורך הרשעה.

בהכרעת הדין קבעתי כי - "... מדובר בתיק של 'מילה נגד מילה', ולנוכח האמור לעיל, לא ניתן לראות או לקבל את תמונת החבלה כראיה שפורצת את אותה 'מילה נגד מילה', שכן התמונה אינה סותרת את גרסתו המסתברת (של המבקש, ש.ב.), שאין דרך לקבוע כי היא שקרית".

ובהמשך: "חשוב לי להדגיש, שאין באמירה זו (בקשר לתמיהה שעלתה מגרסת המתלוננת, ש.ב.) כדי לומר שהמתלוננת אינה אומרת אמת, אולם בכל זאת, אינך יכול שלא לתהות כיצד הדבר ייתכן, וענין זה מכרסם עוד באפשרות של ביסוס הרשעה על סמך עדותה של המתלוננת, לבדה"; ועוד: "... ניתנת האמת להיאמר שהסבריו ועדותו (של המבקש, ש.ב.) לא פחות משכנעים מעדותה של דנה (המתלוננת, ש.ב.)..."

לסיכום קבעתי: "המסה של משקל עדותה של המתלוננת לא הביא(ה) אותי לכדי השאלה האם מהימנות גרסתה עדיפה עד כדי כך שלא נותר ספק סביר באשמתו של הנאשם; עדותו של הנאשם לא פחות סבירה, לא פחות מהימנה, ומבלי לקבוע כי זו שיקרה וזה לא, או ההיפך, הרי ש(ב)מצב דברים זה במשפט הפלילי - מתחייב זיכוי מוחלט...".

17. הנה כי כן, וכאמור לעיל, טיב זיכוי של המבקש נשען על קשיים בעדות המתלוננת, באופן שלא ניתן היה להשתית הרשעה בפלילים על בסיס עדותה בלבד; זאת ועוד, חוסר יכולתה ליישב את התמיהות שעלו מגרסתה, עלה בעיקר בעדותה בבית המשפט, והתביעה לא היתה צריכה, או יכולה, לצפות את זיכוי של המבקש בגינו.

כך, למשל, הסבירה המתלוננת בעדותה בבית המשפט כי כבשה את גרסתה לפיה המבקש איים להרגה, כך - "... זה בגלל שהייתי בשוק ושכחתי מילים בעברית. אם יש הבדל בין מכה למכות אז עניתי שבגלל הלחץ שכחתי את העברית. ובגלל זה לא אמרתי על זה שהוא איים עלי"; עוד לפני כן, ענתה המתלוננת בחקירתה הנגדית בבית המשפט לשאלת הסניגור מדוע לא סיפרה לשוטרים, בהזדמנות הראשונה, כי המבקש נגח בה (אלא אמרה שהיא לא זוכרת כיצד הותקפה) - "... הייתי בשוק ובטראומה אז אמרתי שטויות כנראה".

המתלוננת גם הוסיפה, לראשונה בחקירתה הראשית בבית המשפט, כי בגדר המתואר באישום השני, ניסתה לשרוט את המבקש עם ציפורניה; לשאלה מדוע גם גרסה זו נכבשה על ידה, השיבה: "זו היתה הגנה. כנראה ששכחתי לספר".

18. בפרשת ג'בר (לעיל) קבע בית המשפט העליון כי - "מצב הדברים הרגיל שבו נפסק פיצוי לטובת נאשם, הוא כאשר הנאשם עומד על חפותו ומבקש מגורמי החקירה כי גרסתו תתקבל בעיניהם ללא הועיל, ורק לאחר מעשה בית המשפט מאמץ את גרסתו".

במקרה דנא, חומר הראיות העלה כי היחידה החוקרת התייחסה ברצינות לגרסתו של הנאשם, והיא חקרה גם את המתלוננת בחשד לאלימות מצידה לפיו; בנוסף, בוצע עימות בין המתלוננת והמבקש.

19. אשר על כן, אין לומר כי אופי זיכוי של המבקש, או נסיבות הקשורות בניהול משפטו, מובילים למסקנה שהוא זכאי לפיצוי בגין מעצרו.

20. בנוסף, לא ראיתי נזק קשה **במיוחד** שנגרם למבקש עקב מעצרו, ממילא לא כזה אשר חורג ממידת הסבל הרגילה, שהיא מנת חלקו של כל אדם שנעצר, ועומד לדין פלילי; אין המדובר במעצר ממושך באופן בלתי מידתי, ולא הוכח שהיה כל אירוע קיצוני עקב המעצר בחייו של המבקש, או פגיעה אנושה בו.

וידגש: לא לחינם כתבתי לעיל כי "לצערי" איני מוסמך לפסוק כאן פיצוי לנאשם, שזוכה בדין. שכן, העובדה שעל פי

הדין ועל פי הפסיקה לא ניתן לפסוק פיצוי לנאשם, בנסיבות פרשה זו, אין בה משום זלזול בסבלו של המבקש, סבל שהיה מנת חלקו לאורך כשבעה חודשי מעצר, בדגש על חוסר יכולתו להיפגש עם בתו הקטנה. עם זאת, עדיין, ומבלי להקל ראש בטרומה - לא פחות ! - הנגרמת לאדם משך 7 חודשי מעצר, שרק בדיעבד מתברר כי היו לשווא, הרי שאין המדובר בנסיבות יוצאות דופן או קיצוניות, שעל בסיסן ניתן לקבל את הבקשה, בהתאם לדין ולפסיקה.

21. יצאתי מגדרי בהחלטה זו להבהיר, כי ברי לי שמעצר שמתברר בדיעבד כמיותר, ולו של יום אחד, קל וחומר - של חודשים רבים, חורץ את סימניו ואת אותותיו בכל איש, מי יותר ומי פחות, גם במקרה "רגיל", של מעצר כגון דא, שאינו מאופיין "בנסיבות אחרות המצדיקות זאת". בשולי ההחלטה אומר, איפוא, כי לטעמי, בהחלט ניתן להרהר, בקול רם, אם אין מקום לשנות את הדין, כך שניתן יהא לפסוק, או ליתר דיוק - פשוט לפצות נאשם **אשר זוכה בדין ואשר ישב במעצר מאחורי סורג ובריח**, במעין פיצוי אוטומטי, בסיסי, לפחות בגובה שכר מינימום או אפילו בגובה השכר הממוצע במשק, אלא אם קיימות נסיבות שמצדיקות אי-מתן פיצוי כאמור. כך, תוכל מדינה דמוקרטית מתוקנת לומר למזוכיה, צר לנו על המעצר, שלו בדיעבד התברר כבלתי מוצדק, והרי לכם פיצוי סמלי, שהוא חלק בלתי נפרד מההליך הפלילי, השלם. לא יהא זה סיכון מופרז מצדי לומר, גם בלי נתונים, טבלאות ואקסלים, כי אין המדובר בתקציב שנתי אשר יערער את המסד הכלכלי של מדינת ישראל.

22. דא עקא, שעל פי הדין המצוי, ועם כל הצער והאמפתיה שלפי אדם שחבש את בית האסורים משך 7 חודשים קשים, אין בידי לקבל את בקשתו.

אשר על כן, הבקשה נדחית.

זכות ערעור כחוק.

ניתנה היום, י"ט אב תשפ"ב, 16 אוגוסט 2022, בהעדר הצדדים.

[1] ההדגשה כאן, ובכל מקום אחר בהחלטה זו, אינה במקור, אלא שלי, ש.ב.

[2] להלן: העילה הראשונה.

[3] להלן: העילה השנייה.